

Justitiedepartementet

Yttrande över betänkandet SOU 2017:39 Ny dataskyddslag

Region Jönköpings län har av Justitiedepartementet beretts möjlighet att yttra sig över rubricerade betänkande. Region Jönköpings län har tagit del av förslaget och lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Region Jönköpings län delar i stort utredningens bedömningar och ställer sig bakom grundtankarna i utredningens förslag. Region Jönköpings län lämnar därutöver synpunkter avseende barns samtycke som rättslig grund samt kring sanktionshantering.

Sammantaget bedömer Region Jönköpings län att det ska vara en högre åldersgräns på 15 år för barns samtycke.

Synpunkter på förslaget

9. Barns samtycke som rättslig grund

Utredningen föreslår att barn som har fyllt 13 år själva ska kunna samtycka till personuppgiftsbehandling i samband med att informationssamhällets tjänster erbjuds direkt till barn. Dataskyddsförordningen stadgar 16 år.

Region Jönköpings län konstaterar inledningsvis att förslaget avviker från den gängse åldersgränsen på 15 år för barns medbestämmande inom svensk rätt. Några av de skäl som utredningen lyfter fram som grund för sitt förslag om en lägre åldersgräns är enligt Region Jönköpings läns bedömning inte fullt ut övertygande. Bland annat lyfter man fram bristen på säker åldersverifiering och risken att ålderskravet på ett enkelt sätt kringgås när det gäller digitala medier. Att på grund av sådana skäl välja en lägre åldersgräns synes tveksamt. Istället borde man rimligtvis fundera över hur dessa brister och risker kan avvägras eller minimeras. Region Jönköpings län vill i sammanhanget poängtera det särskilda behovet av skydd för barns integritet och anser att valet av åldersgräns äger ett viktigt symbolvärde - gentemot såväl barn, föräldrar som informationssamhällets tjänsteleverantörer.

Som en jämförelse vill Region Jönköpings län lyfta fram ett par andra sammanhang som utredningen inte berört där barns mognad i förhållande till eget ansvar och medbestämmande har bedömts.

Enligt 1 kap 6 § Brottsbalken gäller 15 år som åldersgräns för när ett barn kan dömas till påföljd för brott. Lagstiftaren har således bedömt att barn vid denna ålder kan och måste ta straffrättsligt ansvar för sina handlingar. Aktuell åldersgräns är, enligt Region Jönköpings län, relevant vid bedömningen av när det är lämpligt att barn själva ska kunna samtycka till personuppgiftsbehandling i samband med att informationssamhällets tjänster erbjuds direkt till dem. Redan idag är det uppenbart att många brott (exempelvis hot, ofredande, ärekränkingsbrott och sexualbrott) begås på eller med hjälp av sociala nätverk, chattforum etc. Inte sällan begås dessa brott av minderåriga mot andra minderåriga. Möjligheten att få tillgång till och nyttja informationssamhällets tjänster bör rimligtvis förenas med ett visst ansvar. Detta talar för att åldersgränsen för straffansvar, alltså 15 år, även bör gälla för barns rätt att själva samtycka till personuppgiftsbehandling.

Region Jönköpings län vill också nämna de nya gemensamma reglerna för hur landsting och regioner ska ge patienter tillgång till sina journaler digitalt, i vilka man bestämt åldersgränsen för när man automatiskt kan få tillgång till sina uppgifter till 16 år. Reglerna är framtagna av Inera, landstingens och regionernas samverkansorgan för e-hälsa.

Från och med vilken ålder barn kan samtycka till behandling av *känsliga personuppgifter* framgår inte av förordningen och omfattas inte heller av utredningens överväganden. I avsnitt 10 har utredarna gjort den generella bedömningen att det inte finns anledning att införa ett förbud mot behandling av känsliga personuppgifter när den registrerade uttryckligen har givit sitt samtycke. Med hänsyn till att personuppgifter som rör barn anses särskilt skyddsvärda bedömer Region Jönköpings län att det finns skäl att förhindra att känsliga uppgifter rörande barn under 16 år behandlas enbart efter ett samtycke från barnet i fråga.

Sammantaget bedömer Region Jönköpings län att det ska vara en högre åldersgräns på 15 år för barns samtycke.

18.5.3 Sanktioner

Utredningen föreslår ett beloppstak för myndigheter, vilket Region Jönköpings län tillstyrker. Det framgår dock inte om kommunala bolag ska kategoriseras som en myndighet eller ett privat subjekt, vilket har betydelse för vilket sanktionsansvar nämnda bolag åläggs. Ett förtydligande vore önskvärt.

Utredningen konstaterar vidare att samma typ av överträdelse bör leda till samma typ av sanktion oavsett om överträdelsen begåtts av en myndighet eller av ett privat subjekt. Region Jönköpings län befarar att denna utgångspunkt leder till orättvisa med hänsyn till de stora skillnader som råder mellan kommuner och regioner/landsting i Sverige – storleksmässigt och resursmässigt. Principen riskerar att slå mycket hårt mot mindre kommuner och regioner/landsting.

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Malin Wengholm
Ordförande

Agneta Jansmyr
Regiondirektör